

Parlamentul
Republicii Moldova

№ 48 nr. 447
11 noiembrie 2021

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul legii privind fondarea Centrului Istoric „Cetatea Soroca”

(nr.275 din 12.10.2021)

Direcția generală juridică a examinat, proiectul de lege sus- nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Observații generate:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde art.73 din Constituție și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, proiectul de lege este elaborat în scopul protecției, conservării și salvării pentru generațiile prezente și viitoare a peisajului cultural “Cetatea Soroca” - ansamblu de monumente istorico-culturale și natural-peisagistice din defileul râului Nistru, microzona municipiului Soroca, cu valoare excepțională pentru civilizația națională și internațională, precum și din punct de vedere istoric și științific.

Atragem atenție că, nota informativă a proiectului de lege nu este întocmită conform cerințelor Legii nr.100/2017.

3. Ținând cont de obiectul de reglementare, în temeiul prevederilor art. 109 din Constituție, art.3 și 4 pct.6 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, art.6 alin.(5) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală și art.8 alin.(1) din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, se impune necesitatea consultării autorităților publice locale pe marginea proiectului supus avizării.

4. Menționăm că, la dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act normativ, nu au fost anexate așa cum prevede art.40 din Legea nr.100/2017, avizele tuturor autorităților publice, instituțiilor publice de specialitate, sinteza

recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice și rezultatele expertizelor, alte materiale.

5. Conform art.30 al Legii nr.100/2017, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă”, care include un șir de cerințe.

Cu referire la fundamentarea economico-financiară, condiție obligatorie, potrivit art.30 alin.(1) lit.e) din Legea menționată, din conținutul notei informative nu rezultă faptul ca ar fi fost făcută o estimare a cheltuielilor sau ar fi fost efectuate anumite calcule economico-financiare, cu toate că implementarea proiectului în cauză presupune suportarea anumitor cheltuieli financiare. Art. 12 din proiectul de lege prevede că una din sursele de finanțare a activității Centrului istoric să fie mijloacele alocate de la bugetului de stat și bugetele locale. Prin urmare, nota informativă la proiectul de lege urma să conțină argumentarea economico-financiară și impactul asupra bugetului public național.

Atragem atenție că, evaluarea economico-financiară generală urma să fie constituită în baza avizelor și recomandărilor tuturor instituțiilor specializate.

De notat că, proiectul de lege are impact asupra veniturilor bugetului public național, astfel potrivit prevederilor art.131 din Constituție, orice propunere legislativă sau amendament, care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.

Totodată, potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

6. Referitor la structurarea prevederilor proiectului, precum și formularea lingvistică, observăm că este identic cu cel al Legii nr.251/2008 privind constituirea Rezervației cultural-naturale "Orheiul Vechi".

7. Atragem atenție la necesitatea efectuării expertizei științifice. De asemenea, menționăm că, expertiza juridică și expertiza anticorupție sunt obligatorii pentru toate proiectele de acte legislative.

II. Observații de conținut și de respectare a cerințelor tehnicii legislative:

1. **Sub aspect conceptual** relatăm că, temeiul legal de adoptare a actului normativ respectiv, indicat în preambulul proiectului de lege „art.11 p.(2) din Legea nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială”, nu corespunde cerințelor pentru adoptarea legilor. Norma art.11 alin.(2) a Legii sus-nominalizate, prevede că, *„Satelor și orașelor care au o importanță deosebită în domeniul economiei naționale, precum și pentru istoria sau cultura statului, prin hotărâre a Guvernului, li se poate atribui statut de nod feroviar, centru istoric, centru cultural.”*

În contextul celor expuse, statutul de Centrul istoric al orașului Soroca urmează a fi stabilit prin hotărâre de Guvern, aprobată la propunerea Ministerului Culturii, elaborată în baza deciziei administrației publice locale competente teritoriale referitor la hotarele Centrului istoric.

2. Sub aspect tehnico-juridic, reținem următoarele:

2.1. Conform art.43 din Legea nr.100/2017, preambulul actului normativ precedă clauza de adoptare și nu conține norme juridice și reguli de interpretare. În preambul sânt prevăzute scopul și rațiunea adoptării, aprobării sau emiterii actului normativ, motivația social-politică, economică sau de altă natură, precum și direcțiile principale care sânt reflectate în actul normativ.

Cu referire la temeiul legal de adoptare a actului normativ, indicat în preambul, menționăm că potrivit prevederilor art. 44 alin. (1) din Legea nr.100/2017, temeiul legal de adoptare a actului normativ respectiv, după caz, poate fi conținut în clauza de adoptare a actului.

Reieșind din norma legală, menționăm că preambulul proiectului de lege nu întrunește condițiile/cerințele stabilite de regulile de elaborare a actelor normative.

2.2. La art. 1

La alin.(1) este indicat că noțiunea „Centrul Istoric „Cetatea Soroca”” în textul proiectului va fi denumită în continuare „Centrul Istoric”. Atragem atenție, la utilizarea diferită a acestei noțiuni: în unele cazuri forma deplină, iar în alte cazuri - forma prescurtată.

2.3. La art. 2

La alin.(1) în text se va face referire și la prezenta lege. Sintagma „a altor tratate” se va substitui prin cuvântul „tratatelor”.

Precizăm că norma de la alin.(2) este de prisos, dat fund faptul că repetă norma de la art.4 din Constituție, care stabilește expres că, „dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

2.4. La art.4

La alin.(3) sintagma „unui regulament” se va substitui prin cuvântul „regulamentului”. De asemenea, pentru claritate, se cere a indica expres de către cine este elaborat regulamentul.

Conform alin. (3), componentele cultural-istorice si naturale ale Centrului istoric se administrează de către deținătorii de terenuri în baza unui regulament aprobat de Guvern”. Astfel, nu există o claritate în ceea ce privește „componente naturale”, la care se face referință, cine le stabilește, care act normativ prevede stabilirea acestora și care autoritate este responsabilă de elaborarea unui astfel de regulament.

2.5. La art. 8

La alin.(3), atragem atenție la textul „în baza unor autorizații emise de către Guvern”, care conține elemente de coruptibilitate. Întru respectarea condiției preciziei și clarității actului normativ cuvântul „unor” se va exclude. Totodată, este necesar de a stabili expres, care sunt autorizațiile ce urmează a fi emise de către Guvern.

2.6. La art. 11

La alin.(2), nu este clar ce s-a avut în vedere prin utilizarea expresiei „terenurile verde”. Atragem atenție, că această expresie/noțiune nu este utilizată în legislația în vigoare. Legislația în vigoare, utilizează noțiunea de „Terenurile zonelor suburbane și zonelor verzi” (vezi art.60 din Codul Funciar nr.828/1991),

noțiunea „spățiu verde” (vezi art.2 din Legea nr.591/1999 cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și urbane).

2.7. La art. 12

La alin.(1) atragem atenție la textul „în baza altor surse de finanțare neinterzise de lege”, care urmează a fi revăzut. Întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, este necesar de a indica expres care sunt sursele de finanțare.

De asemenea, atragem atenție că, Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nu prevede noțiunea de „mijloace speciale”.

La alin.(2) pentru claritate, se cere a indica expres de către cine este elaborat regulamentul Centrului Istoric.

2.8. Atragem atenție, la utilizarea expresiei „de asemenea” din textul alin.(1) art. 12 și din textul de la lit.b) al art. 16, care se va exclude sau se va înlocui cu una din expresiile specifice limbajului juridic al actelor normative.

2.9. În conținutul proiectului de lege se conțin un șir de trimiteri la normele altor acte normative (art. 3, 4, 6, 8, 10, 12). Ținând cont de cerințele de elaborare a actelor normative, potrivit cărora, conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație (art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017), atenționăm că multiplele trimiteri, creează confuzii, neclarități la utilizarea în practică a legii.

În concluzie, menționăm că textul necesită a fi revizuit atât din punct de vedere conceptual, cât și ale tehnicii legislative, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate.

Reiterăm normă art. 11 alin.(2) a Legii nr. 764/2001, potrivit căreia statutul de Centrul istoric al orașului Soroca urmează a fi stabilit prin hotărâre de Guvern.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**

*Ex. Silvia Cojocari,
tel. 820-576*